

Početna stranica>Zakonodavstvo i sudska praksa>Nacionalno zakonodavstvo

## National lovgivning

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Finland.

### Retskilder

"Ved "retskilder" forstås de kilder, der indeholder retsregler. I Finland findes der nationale retskilder og folkeretlige retskilder. Nogle kilder er nedskrevet, andre er uskrevne. Nedenfor findes en oversigt over de forskellige retskilder.

### Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

#### Nationale retskilder

Love er de vigtigste nationale retskilder. Begrebet "love" skal i denne forbindelse forstås bredt, så det omfatter grundloven, almindelige love (dvs. love udstedt af parlamentet), bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium og de retsregler, der udstedes af lavere instanser. Bekendtgørelser og retsregler fra lavere instanser kan kun udstedes med hjemmel i grundloven eller en almindelig lov, hvori det normalt også er fastsat, hvilken statslig instans eller myndighed der har beføjelse til at udstede dem.

For de tilfælde, hvor der ikke foreligger nogen skreven lov, er retskilden sædvane, jf. retsplejelovens kapitel 1, § 11. Sædvanen skal dog være i overensstemmelse med billighedsprincippet. Sædvaneretten er meget gammel, og begrebets betydning er i dag noget vag. Ved "sædvane" forstås i dag primært en række faste fremgangsmåder, f.eks. på handelsområdet. Da skreven lov er temmelig omfattende i dag, er sædvane nu en sjældent anvendt retskilde. På nogle områder, f.eks. inden for aftaleretten, har sædvaneretten dog stadig en stærk stilling.

Lovforarbejder og retsafgørelser er også retskilder. Lovforarbejder indeholder oplysninger om lovgivers vilje og anvendes derfor til at fortolke lovgivningen. Af retsafgørelser er det afgørelser i sidste instans, dvs. truffet af højesteret og den øverste forvaltningsdomstol, der er de vigtigste retskilder. Disse to domstoles afgørelser betegnes også som præjudikater. Selv om præjudikater ikke er retligt bindende, har de stor betydning i praksis. Afgørelser fra andre domstole kan også være vigtige retskilder. Lavere domstoles praksis kan have stor betydning, når en lavere domstols afgørelse er blevet endelig.

Retsvidenskaben, almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur er også nationale retskilder. Retsvidenskabens opgave er at studere retssystemets indhold, dvs. hvordan retsregler skal fortolkes og klassificeres, og retsvidenskaben er derfor også en vigtig retskilde. Almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur kan også have betydning som retskilder. I retskildernes hierarki kommer disse kilder dog efter de ovenfor beskrevne.

#### Folkeretlige retskilder og EU-retten

Internationale aftaler og andre internationale forpligtelser, som Finland har indgået, er bindende retskilder i Finland. Praksis hos de internationale organer, der anvender aftalerne, har betydning som retskilde. Europarådets menneskerettighedskonvention er et eksempel på en sådan retskilde, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis har betydning for fortolkningen af menneskerettighedskonventionen.

Som medlem af EU er Finland også forpligtet til at overholde EU's love, forordninger og direktiver. Disse er de vigtigste former for EU-retsakter. Forordninger gælder umiddelbart i alle EU-lande, mens direktiver skal gennemføres i EU-landene. Forarbejderne til disse gennemførelsesbestemmelser kan også have en vis betydning for fortolkningen af EU-retten, dog slet ikke i samme grad som forarbejder til national lovgivning.

Derudover skal Finland ligesom alle andre EU-lande overholde de øvrige retsinstrumenter, der anvendes i EU. EF-Domstolens afgørelser har også betydning som retskilde, da de er en del af EU-retten.

#### Regelhierarki

Ved finske retskilder sondres der mellem ufravigelige og fravigelige kilder og andre kilder, der kan anvendes. Love og sædvane er ufravigelige kilder. De er derfor højest placeret i hierarkiet. De retshåndhævende myndigheder har pligt til at anvende dem, og overtrædelse anses for embedsforsøelse. Inden for den nationale lovgivning er der følgende hierarki:

grundloven

almindelige love (dvs. love udstedt af parlamentet)

bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium

retsregler fra lavere instanser.

Fravigelige retskilder, dvs. på et lavere niveau i hierarkiet, omfatter lovforarbejder og retsafgørelser. Tilsidesættes de af en myndighed, indebærer dette ikke, at der pålægges en sanktion for embedsforsøelse, men sandsynligheden for, at afgørelsen omgøres af en højere instans, øges. Andre retskilder omfatter retsvidenskaben, almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur. Disse retskilder er ikke bindende, men de kan anvendes til støtte for et argument og kan dermed styrke de præmisser, der ligger til grund for afgørelsen.

Internationale aftaler har i Finland samme placering i hierarkiet som de instrumenter, hvorved de gennemføres. Gennemføres en international aftale ved lov, har aftalens bestemmelser derfor samme placering som lovbestemmelser. Gennemføres en international forpligtelse ved bekendtgørelse, har bestemmelserne derimod samme placering som bekendtgørelsesbestemmelser. Det vil sige, at gennemførelsesbestemmelserne svarer til nationale bestemmelser på samme niveau.

#### Institutionelle rammer

##### Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Parlamentet har efter den finske grundlov den lovgivende magt i Finland. Det vedtager alle almindelige love og træffer også afgørelse om ændring af grundloven. Love og grundlove vedtaget af parlamentet kan bemyndige andre instanser til at udstede retsregler om bestemte spørgsmål. I henhold til en sådan bemyndigelse kan præsidenten, regeringen og et ministerium udstede bekendtgørelser. Er det ikke bestemt, af hvem en bekendtgørelse udstedes, udstedes den af regeringen. En lavere instans kan under visse omstændigheder også bemyndiges ved lov til at udstede retsregler om bestemte spørgsmål. Dette forudsætter, at særlige grunde i forbindelse med sagsområdet for de pågældende bestemmelser taler herfor, og at bestemmelsernes materielle betydning ikke forudsætter, at de udstedes ved lov eller bekendtgørelse. En sådan bemyndigelse skal også være klart afgrænset. Ingen andre instanser end de ovenfor anførte har beføjelse til at udstede umiddelbart bindende retsregler.

#### Beslutningsprocedurer

##### Lovgivningsprocessen og retsreglers ikrafttræden

Lovgivning vedtages af parlamentet på grundlag af regeringsforslag eller efter forslag fra individuelle parlamentsmedlemmer. Regeringsforslag udfærdiges i ministerierne og drøftes derefter på et ministermøde. Der træffes derpå på et møde med præsidenten afgørelse om forslaget forelæggelse for parlamentet.

Regeringsforslag drøftes først ved en forberedende behandling i parlamentet, hvorpå det forelægges for et parlamentsudvalg til behandling. Udvalget hører sagkyndige og afgiver betænkning. Sagen forelægges derpå for parlamentets plenarforsamling, hvor udvalgsbetænkningen danner grundlag for forhandlingen. Selve vedtagelsen sker på plenarforsamlingen efter to behandlinger. Parlamentet kan vedtage et lovforslag uændret, ændre det eller forkaste det. Det er således parlamentet, der træffer den endelige afgørelse. Almindelige lovforslag vedtages af parlamentet ved simpelt flertal, mens en ændring af grundloven kræver kvalificeret flertal.

Når et lovforslag er vedtaget af parlamentet, forelægges det for præsidenten til stadfæstelse. Love træder i kraft som fastsat i lovforslaget, men ikke før de er offentliggjort i den finske lovtidende.

Bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium udarbejdes i det ministerium, der er ansvarligt for det givne sagsområde. Hvad angår bekendtgørelser fra præsidenten, træffer præsidenten afgørelse om at udstede en bekendtgørelse efter forslag fra regeringen. Bekendtgørelser fra regeringen vedtages på ministermøder, og bekendtgørelser fra ministerier vedtages af det pågældende ministerium. Alle bekendtgørelser offentliggøres i den finske lovtidende. Bekendtgørelser træder i kraft som fastsat i bekendtgørelsen, dog aldrig før de er offentliggjort i den finske lovtidende.

Retsregler fra lavere instanser, som i praksis almindeligvis kaldes beslutninger eller regler og forskrifter, udarbejdes og vedtages af instanserne selv.

Forskrifter fra lavere instanser træder i kraft som fastsat i disse og offentliggøres i den pågældende instans' forskriftsamling.

## Juridiske databaser

### Finlex

**Finlex** er en juridisk databank med over tredive databaser. I Finlex findes oplysningerne om lovgivningen i seks databaser. De omfatter bl.a.:

En database med oversættelser (hovedsageligt til engelsk) af finske love og bekendtgørelser, herunder oversættelser af finske love udstedt af parlamentet  
Konsoliderede love og bekendtgørelser (på finsk og svensk)

En referencedatabase, som omfatter en liste over de ændringer, der er foretaget i alle love og bekendtgørelser

Love og bekendtgørelser på samisk.

Oversættelserne af finske love og bekendtgørelser (hovedsageligt til engelsk) findes i én database. De originale lovttekster og bekendtgørelser findes i forskellige databaser. De nyeste love findes i den finske elektroniske lovtidende.

Retspraksis består af over ti databaser i Finlex. Disse omfatter præjudikater fra højesteret og sager fra den øverste forvaltningsdomstol, appeldomstolene, forvaltningsdomstolene og de særlige domstole.

Andre Finlex-databaser omfatter internationale traktater, afledt ret og regeringsforslag.

Det er **gratis** at benytte databasen.

### Andre databaser

Ud over Finlex findes der også databaser om lovgivning, retspraksis, regeringsforslag og juridisk litteratur i Finland. **Edilex** og **Suomen laki** indeholder omfattende juridiske onlineinformationstjenester. Både Edilex og Suomen laki indeholder databaser med national lovgivning, retspraksis og andet materiale. Der kræves abonnement til de fleste tjenester. WSOYPro er den tredje kommercielle juridiske informationstjeneste i Finland. De fleste materialer er forbeholdt abonnenter.

Sidste opdatering: 30/06/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.